

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Olsztyn, dnia 14 października 2022 r.

Poz. 4366

ZARZĄDZENIE REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W OLSZTYNIE

z dnia 12 października 2022 r.

w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Ustnik”

Na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916 i 1726) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Ustnik”, zwanego dalej „rezerwatem”.

§ 2. 1. Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie siedlisk ptaków wodno-błotnych.

2. Przyrodniczymi i społecznymi uwarunkowaniami realizacji celu, o którym mowa w ust. 1, są:

- 1) występowanie w rezerwacie 22 gatunków lęgowych ptaków, w tym głównie ptaków wodno-błotnych, z których: 4 gatunki objęte są ochroną na mocy Dyrektywy 79/409/EWG Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa: błotniak stawowy *Circus aeruginosus*, bąk *Botaurus stellaris*, zielonka *Zapornia parva* i żuraw *Grus grus*, dwa gatunki wymienione są w Czerwonej Liście Ptaków Polski jako zagrożone (NT): zielonka *Zapornia parva* i bąk *Botaurus stellaris*, dwa gatunki o statusie bardzo nielicznych ptaków w Polsce: cyraneczka *Anas crecca* i zielonka *Zapornia parva*, a 9 gatunków lęgowych posiada status nielicznych: krakwa *Mareca strepera*, perkoz dwuczuby *Podiceps cristatus*, gęgawa *Anser anser*, łabędź niemy *Cygnus olor*, bąk *Botaurus stellaris*, błotniak stawowy *Circus aeruginosus*, gągoł *Bucephala clangula*, kokoszka *Gallinula chloropus* i żuraw *Grus grus*;
- 2) występowanie populacji rozrodczych 9 gatunków płazów, w tym 1 gatunku wymienionego w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory: kumak nizinny *Bombina bombina*;
- 3) występowanie mozaiki synuzji zbiorowisk roślinnych, tworzących dogodne warunki siedliskowe dla ornitofauny, w tym chronionych jako siedliska wymienione w załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory: 3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* i 3270 Zalewane muliste brzegi rzek;
- 4) położenie rezerwatu w dużym kompleksie rolnym użytkowanym gospodarczo, zarządzanym przez prywatnego właściciela;
- 5) lokalizacja rezerwatu w bliskim sąsiedztwie drogi gminnej Jeziorany – Lidzbark Warmiński oraz zabudowań wsi Ustnik;
- 6) występowanie populacji gatunków inwazyjnych: barszcz Sosnowskiego *Heracleum sosnowskyi* i kolczurka klapowana *Echinocystis lobata*.

§ 3. Identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych dla rezerwatu oraz ich skutków przedstawia tabela stanowiąca załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 4. Obszar ochrony ścisłej oraz obszar ochrony czynnej w rezerwacie przyrody przedstawia mapa stanowiąca załącznik nr 2 do zarządzenia.

§ 5. Określenie działań ochronnych na obszarze ochrony czynnej z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji tych działań w rezerwacie, przedstawia tabela stanowiąca załącznik nr 3 do zarządzenia oraz mapa stanowiąca załącznik nr 4 do zarządzenia.

§ 6. Miejsca, w których może być prowadzona działalność rolnicza w rezerwacie przedstawia mapa stanowiąca załącznik nr 5 do zarządzenia.

§ 7. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska
w Olsztynie

Agata Moździerz

Załącznik nr 1 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie
z dnia 12 października 2022 r.

Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków w rezerwacie przyrody „Ustnik”

Lp.	Identyfikacja istniejących zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych
Zagrożenia istniejące wewnętrzne		
1.	<p>I01 Obce gatunki inwazyjne</p> <p>Występowanie oraz rozprzestrzenianie się gatunków inwazyjnych stanowiących zagrożenie dla rodzimej flory, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – barszcz Sosnowskiego <i>Heracleum sosnowskyi</i>, – kolczurka klapowana <i>Echinocystis lobata</i>, – nawłóć kanadyjska <i>Solidago canadensis</i>, – pałka wysmukła <i>Typha laxmannii</i>. 	<p>Eliminacja przed okresem wytwarzania diaspor populacji barszczu Sosnowskiego, kolczurki klapowanej i nawłóci kanadyjskiej – metodami mechanicznymi (najskuteczniejszą metodą jest wykopywanie z utylizacją).</p> <p>Po usunięciu ww. gatunków inwazyjnych, dokonać obsiewu gatunkami rodzimymi. Pozostawianie gleby nie obsianej, pozbawionej szaty roślinnej, będzie skutkować ponowną ekspansją usuniętych gatunków inwazyjnych, czemu należy przeciwdziałać.</p> <p>Monitorowanie występowania gatunków inwazyjnych: pałki wysmukłej i nawłóci kanadyjskiej w sąsiedztwie rowów melioracyjnych i mokradeł zasilających zbiornik Ustnik.</p> <p>Eliminacja powinna być realizowana nie tylko wokół linii brzegowej zbiornika, ale również w sąsiedztwie rowów melioracyjnych i mokradeł zasilających zbiornik, ze względu na migrację nasion w kierunku rezerwatu (działki obręb Modliny: 28/4, 28/5, 30/1, 30/3, 30/4, 31/1, 31/3, 31/4, 34, 35, 39, 43/3, 85/3; obręb Tłokowo: 286, 300, 304).</p>
Zagrożenia istniejące zewnętrzne		
2.	<p>A02.01 Intensyfikacja rolnictwa A08 Nawożenie /nawozy sztuczne/</p> <p>Intensyfikacja rolnictwa powoduje wzmożone nawożenie gruntów wokół rezerwatu, w jej wyniku następuje zasilanie rezerwatu spływami bogatymi w biogeny, co skutkuje przyspieszoną eutrofizacją oraz szybszym łądowaniem zbiornika.</p>	<p>Ograniczenie (optymalizacja) nawożenia gruntów wokół rezerwatu. Prowadzenie prac polowych (orka i obsiew) równoległe do granic zbiornika wodnego (nie prostopadle) – celem jest ograniczenie wymywania i erozji gleby oraz spływu nawozów (biogenów) do zbiornika.</p> <p>Utrzymanie alei drzew przydrożnych wzdłuż granic rezerwatu (bariera dla zanieczyszczeń pyłowych, przed hałasem).</p>
3.	<p>F02.03 Wędkarstwo, kłusowniczy połów ryb z użyciem połowowych narzędzi stawnych</p> <p>Aktywność ta powoduje płoszenie ptaków, stawianie sieci stanowi śmiertelne zagrożenie dla ptaków wodnych.</p>	<p>Zwiększenie częstotliwości kontroli przez policję i straż rybacką.</p> <p>Edukowanie okolicznych mieszkańców i ustawienie tablicy informującej o zakazie połowu ryb.</p>
Zagrożenia potencjalne zewnętrzne		
4.	<p>K03.04 Drapieżnictwo</p> <p>Niszczenie lęgów ptaków oraz polowanie na dorosłe osobniki ptaków przez drapieżniki (lis, wizon amerykański).</p>	<p>Redukcja wizona amerykańskiego i lisa z uwagi na możliwość płoszenia ptaków w rezerwacie (na obszarze rezerwatu odłów do pułapek klatkowych; w zlewni zbiornika możliwy odstrzał – obwód łowiecki nr 107 oraz nr 104).</p>

Lp.	Identyfikacja istniejących zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych
5.	<p>M01.02 Susze i zmniejszenie opadów M02 Zmiana czynników biotycznych</p> <p>Zmiana zasilania zbiornika wodami opadowymi będąca skutkiem zmian klimatu (występowania deszczy nawalnych, długotrwałych susz oraz upałów) będzie skutkować zmianami warunków wodnych w zbiorniku, co bezpośrednio wpłynie na zmianę cech szaty roślinnej oraz fauny, może przyspieszać proces łądowacenia zbiornika Ustnik.</p>	<p>Regulacja stosunków wodnych w zlewni zbiornika Ustnik poprzez udrożnienie 2 rowów i przepustów pod asfaltową drogą gminną nr 1535N Jeziorany-Lidzbark Warmiński na rowach (R1, R2) zasilających zbiornik od strony zachodniej, bez ich pogłębiania.</p> <p>Naprawa przepustu na odpływie ze zbiornika, korekta wysokości progu stabilizującego odpływ.</p>
6.	<p>J02.05 Modyfikowanie funkcjonowania wód - ogólnie</p> <p>Modyfikowanie funkcjonowania wód musi być podporządkowane ochronie rezerwatu Ustnik. Zbiornik powstał w wyniku modyfikacji funkcjonowania wód, potencjalnie możliwe jest odprowadzenie wód ze zbiornika do Symsarny. Konieczna jest stabilizacja poziomu wód na ustalonej rzędnej oraz utrzymanie w dobrym stanie przepustu pod drogą.</p>	<p>Zbiornik Ustnik wymaga ustabilizowania lustra wody na poziomie nie niższym niż 109,20 m n.p.m.</p> <p>W zbiorniku: utrzymanie roślinności hydrofitowej.</p> <p>Z uwagi na dogodne, płytkowodne siedliska dla awifauny – pogłębianie zbiornika lub zmiana jego kształtów nie są wskazane.</p> <p>Niedopuszczenie do pobierania wody ze zbiornika na cele rolnicze i inne.</p> <p>Ograniczenie nawożenia.</p>
7.	<p>J02.06.01 Pobór wód powierzchniowych na potrzeby rolnictwa</p> <p>Prowadzone uprawy rolne w zlewni Ustnika są wodochłonne, niedopuszczalne jest korzystanie z zasobów wodnych rozlewiska Ustnik na potrzeby nawadniania gruntów ornych, żeby nie doprowadzić do radykalnych zmian w poziomie wody w zbiorniku Ustnik – poniżej 109,20 m lub zaniku zbiornika w okresach susz.</p>	<p>Edukacja lokalnej społeczności, w szczególności dzieci i młodzieży, w zakresie potrzeby ochrony zbiornika, korzyści środowiskowych i działań ochronnych niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania ekosystemu.</p>
8.	<p>K01.03 Wyschnięcie / Osuszenie zbiornika K02.03 Eutrofizacja</p> <p>Opisana wyżej zmiana warunków wodnych (w wyniku zmian klimatu, bądź innych antropogenicznych działań) może przyspieszać proces łądowacenia zbiornika. Eutrofizacja wód w zbiorniku spowodowana wpływem biogenów z pól uprawnych położonych wokół rezerwatu przyspieszy rozwój makrofitów i glonów w jego czaszy, powodując wypływanie i zanik zbiornika.</p>	
9.	<p>D01.02 Drogi, autostrady</p> <p>Ewentualna rozbudowa/modernizacja drogi Jeziorany - Lidzbark Warmiński, przylegającej do północnych i zachodnich granic rezerwatu, będzie generować negatywne oddziaływania oraz może skutkować aneksją fragmentów skarp wokół strefy brzegowej zbiornika, zajętych seminaturalną roślinnością. Jej likwidacja zwiększy dopływ zanieczyszczeń spłukiwanych z drogi do zbiornika.</p>	<p>Przeprowadzenie rozbudowy drogi w sposób nie wpływający na rezerwat, zachowanie skarp wokół strefy brzegowej zbiornika, zajętych roślinnością seminaturalną.</p> <p>Utrzymanie drzew przydrożnych zlokalizowanych przy granicy rezerwatu ze względu na ochronną rolę jaką one spełniają; utworzenie strefy buforowej wokół rezerwatu w celu ochrony fitocenozy w rezerwacie przed biogenami spływającym z okolicznych pól.</p>

Lp.	Identyfikacja istniejących zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych
10.	<p>A02 Zmiana sposobu uprawy A06.04 Zaniechanie produkcji uprawnej A10 Restrukturyzacja gospodarstw rolnych</p> <p>Pożądana jest zmiana na ekstensywne formy użytkowania zlewni zbiornika – wypas / gospodarka łąkarska. Porzucenie działalności rolnej skutkowałoby uruchomieniem procesów sukcesyjnych, rozwojem zakrzaczeń i zadrzewień, zmianą charakteru zlewni, zmianą w zespołach awifauny.</p>	<p>Utrzymanie obecnych form użytkowania terenu w sąsiedztwie zbiornika i jego zlewni lub zmiana na ekstensywne formy użytkowania – wypas / gospodarka łąkarska.</p> <p>Promocja dobrych praktyk rolniczych w zlewni w celu ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do zbiornika, np. orka w poprzek stoku, wprowadzenie biologicznych pasów ochronnych (bufor) na drodze spływu zanieczyszczeń do zbiornika, ograniczenie (optymalizacja) nawożenia.</p>
11.	<p>H01.05 Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem</p> <p>Punktowe zanieczyszczenia związane z rolnictwem, jak np. mycie maszyn rolniczych w wodach zbiornika, likwidacja awarii w bezpośrednim sąsiedztwie zbiornika, punktowa eliminacja gatunków inwazyjnych metodami chemicznymi itp. stanowią zagrożenia dla jakości wód zbiornika.</p>	<p>Niedopuszczenie do stosowania chemicznych środków zwalczania roślin w strefie buforowej wokół Ustnika.</p> <p>Zwiększenie częstotliwości kontroli przez policję i straż rybacką przestrzegania zapisów wynikających z ustawy o ochronie przyrody.</p>

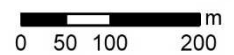
Załącznik nr 2 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie
z dnia 12 października 2022 r.

Obszar ochrony ścisłej oraz obszar ochrony czynnej w rezerwacie przyrody „Ustnik”

Objaśnienia

- granica rezerwatu przyrody
- ochrona ścisła
- ochrona czynna
- granice działek ewidencyjnych

Układ współrzędnych: PL-1992
Dane ewidencyjne: PODGIK (22.06.2022)
Ortofotomapa Główny Urząd Geodezji i Kartografii (usługa przeglądania, 22.06.2022)
Przygotowanie mapy: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Olsztynie

Załącznik nr 3 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie
z dnia 12 października 2022 r.

Działania ochronne na obszarze ochrony czynnej z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji tych działań w rezerwacie przyrody „Ustnik”

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych	Lokalizacja
1.	Usuwanie gatunków inwazyjnych – eliminacja barszczu Sosnowskiego, kolczurki klapowanej i nawłoci kanadyjskiej metodami mechanicznymi	<p>Eliminacja barszczu Sosnowskiego, kolczurki klapowanej i nawłoci kanadyjskiej przed okresem wytwarzania diaspor.</p> <p>Aby zabiegi były skuteczne, należy powtarzać je corocznie przez kilka kolejnych sezonów (w zależności od wyników kontroli stanu populacji).</p> <p>Skoszone lub wyrwane rośliny oraz ich części powinno się spalać lub w inny sposób utylizować poza obszarem chronionym, tak aby nie stwarzały możliwości dalszego rozprzestrzeniania się gatunku.</p> <p>Rozpoczęcie wykonania zabiegu w ciągu pierwszych 5 lat obowiązywania planu. Powtórzenie zabiegu wg potrzeb.</p>	Zgodnie z załącznikiem nr 4 do zarządzenia
2.	Monitorowanie populacji gatunków inwazyjnych	<p>Monitoring występowania populacji: barszczu Sosnowskiego, kolczurki klapowanej, nawłoci kanadyjskiej oraz pałki wysmukłej.</p> <p>Ocena realizacji działania ochronnego polegającego na eliminacji barszczu Sosnowskiego, kolczurki klapowanej, nawłoci kanadyjskiej. W razie potrzeby określenie terminu i zakresu ponownej eliminacji gatunków inwazyjnych.</p> <p>Monitoring przeprowadzić w ciągu 2-3 lat po wykonaniu zabiegu usuwania gatunków inwazyjnych.</p>	Cały obszar rezerwatu
3.	Redukcja lisa i wizona amerykańskiego	<p>Odłów przy użyciu pułapek klatkowych.</p> <p>Cały okres obowiązywania planu – wg potrzeb.</p>	Cały obszar rezerwatu
4.	Stabilizacja poziomu lustra wody w zbiorniku Ustnik	<p>Stabilizacja poziomu lustra wody w zbiorniku Ustnik na wysokości nie niższej niż 109,20 m n.p.m. poprzez remont lub przebudowę przepustu na odpływie ze zbiornika.</p> <p>Instalacja łąty wodowskazowej.</p> <p>Wykonania działania w ciągu pierwszych 5 lat obowiązywania planu.</p>	Zgodnie z załącznikiem nr 4 do zarządzenia
5.	Instalacja pływającej wyspy lęgowej dla ptaków	<p>Instalacja pływającej wyspy lęgowej dla ptaków w celu odtworzenia i stabilizacji siedlisk lęgowych dla gatunków gnieźdzących się kolonijnie.</p> <p>Wyspa o powierzchni ok. 20 m².</p> <p>Wykonania działania w ciągu pierwszych 5 lat obowiązywania planu.</p>	Północna część zbiornika Ustnik – zgodnie z załącznikiem nr 4 do zarządzenia

Załącznik nr 4 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie
z dnia 12 października 2022 r.

Lokalizacja działań ochronnych na terenie rezerwatu przyrody „Ustnik”

Objaśnienia

	granica rezerwatu przyrody		działania ochronne
	granice działek ewidencyjnych		Instalacja pływającej wyspy lęgowej dla ptaków
			Usuwanie gatunków inwazyjnych
			Stabilizacja poziomu lustra wody - remont lub przebudowa przepustu na odpływie

0 50 100 200 m

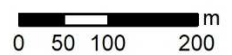
Układ współrzędnych: PL-1992
Dane ewidencyjne: PODGIK (22.06.2022)
Ortofotomapa Główny Urząd Geodezji i Kartografii (usługa przeglądana, 22.06.2022)
Przygotowanie mapy: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Olsztynie

Załącznik nr 5 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie
z dnia 12 października 2022 r.

Miejsca, w których może być prowadzona działalność rolnicza w rezerwacie przyrody „Ustnik”

Objaśnienia

- granica rezerwatu przyrody
- miejsca wskazane do prowadzenia działalności rolniczej
- granice działek ewidencyjnych

Układ współrzędnych: PL-1992
Dane ewidencyjne: PODGiK (22.06.2022)
Ortofotomapa Główny Urząd Geodezji i Kartografii (usługa przeglądania, 22.06.2022)
Przygotowanie mapy: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Olsztynie